

GRUP DE TREBALL DE FARMACÈUTICS D'HOSPITAL D'ATENCIÓ FARMACÈUTICA A PACIENTS EXTERNS

1. ANTECEDENTS I SITUACIÓ ACTUAL

La dispensació és l'acte de responsabilitat farmacèutica pel que se subministren els medicaments necessaris a les dosis i formes farmacèutiques adequades als pacients hospitalitzats, pacients amb tractaments controlats per l'hospital (Hospital de dia, hospitalització domiciliària...), i pacients externs en els que es centra l'activitat de l'Unitat de Farmàcia Ambulatòria (UFA). Els pacients externs són tots aquells pacients atesos i seguits a consultes externes de l'hospital, i que no requereixen ser hospitalitzats per rebre el seu tractament. L'UFA té com objectiu l'atenció farmacèutica als pacients per tal de garantir una utilització segura i cost-efectiva del tractament farmacològic i d'assolir els resultats terapèutics esperats.

Els tractaments que es dispensen des de l'Unitat de Farmàcia Ambulatòria són medicaments d'Ús Hospitalari (H), de Diagnòstic Hospitalari (DH), estrangers i medicaments que degut al seu elevat cost no poden ser assumits pel pacient en règim actiu de la Seguretat Social.

La implantació de la dispensació ambulatòria en els serveis de farmàcia d'hospitals ha de promoure l'ús racional dels medicaments d'acord amb la legislació estatal o autonòmica vigent. Així, ha de respondre a una sèrie de necessitats:

- Control individualitzat dels pacients i seguiment dels tractaments amb registre de dispensacions, i altres dades d'interès com possibles incidències o problemes relacionats amb els medicaments (curs clínic del malalt).
- Educació sanitària i atenció farmacèutica al pacient.
- Avaluar l'adherència al tractament prescrit.
- Garantir la correcta conservació del medicaments.
- Optimitzar els recursos sanitaris disponibles.
- Establir comunicació i intercanvi d'informació entre farmacèutic i la resta de l'equip assistencial.

El grup de treball "Farmacèutics Hospitalaris de Catalunya" va publicar el març de 2011 un document sobre l'anàlisi dels costos de la gestió de la MHDA. El programa d'atenció farmacèutica que se'n derivà va ser aprovat pel Consell de Direcció del CatSalut a l'abril de 2011. L'objectiu d'aquest document consisteix en definir un mètode per mesurar els diferents recursos econòmics associats al procés productiu de la MHDA. Degut a que la definició dels diferents productes o activitats que es realitzen en l'atenció farmacèutica

hospitalària del malalt ambulatori, així com el seu cost associat, és una tasca difícil i necessita eines que permetin mesurar els diferents recursos econòmics amb relativa senzillesa i fàcil aplicació, s'han emprat unitats de ponderació, concretament les unitats relatives de valor (URV).

Les URV són una eina de gestió utilitzada com a mesura en l'àmbit hospitalari, i s'ha configurat com un instrument amb excel·lents possibilitats per a la valoració de l'activitat dels serveis. L'anàlisi de costos per URV permet conèixer el cost real dels processos, la complexitat de l'activitat i la comparació entre diferents unitats de producció. Les URV ens indiquen quantes vegades costa un producte respecte a un altre que es pren com a producte de referència. El producte elegit com a valor de referència ha estat la "línia de dispensació en dosi unitària", assignant al cost obtingut el valor "1", per considerar-la l'activitat més freqüent als Serveis de Farmàcia. Les UV de la resta de productes s'han obtingut comparant els costos dels mateixos amb el valor de referència.

La metodologia seguida pel càlcul de costos del Servei de Farmàcia i la mesura per URV de l'activitat de la MHDA són les mateixes que les desenvolupades en el catàleg de productes i facturació que la Societat Espanyola de Farmàcia Hospitalària (SEFH) va publicar l'any 2001 i va actualitzar el 2009:

- El costos del Servei de Farmàcia es calculen tenint en compte els costos directes del personal dedicat a MHDA (adquisició, custòdia, preparació, dispensació, atenció farmacèutica i ús racional) i el del material sanitari necessari per a la preparació; com a costos indirectes es considera llum, aigua i altres costos associats al manteniment.
- La mesura per URV de l'activitat de la MHDA s'ha realitzat per mitjà de la diferenciació de tres activitats com a productes finals de la gestió de la MHDA: dispensació a pacients externs, atenció farmacèutica en primera visita i atenció farmacèutica en visites successives.

2. MISSIÓ DEL GRUP DE TREBALL

L'UFA a pacients externs dels serveis de farmàcia d'hospital té la missió de millorar l'ús dels medicaments de dispensació ambulatoria promovent la seguretat i el cost-efectivitat. Aquesta unitat requereix una gestió molt especialitzada i, per tant, uns coneixements específics de les característiques dels fàrmacs que es dispensen i de les patologies tractades, sense deixar de banda la gestió farmacoeconòmica.

Així, les UFA han d'actuar com a facilitadores en la implantació i adequació de les estratègies de millora de l'ús dels medicaments hospitalaris de dispensació ambulatoria, i seran fonamentals en l'aplicació i el desplegament del Pla d'Harmonització Farmacoterapèutica de la Medicació Hospitalària de Dispensació Ambulatoria (PHFMHDA).

3. OBJECTIUS GENERALS DEL GRUP

L'objectiu principal del grup consisteix en l'elaboració, estandardització de documents consens i protocols de treball per a tots els grups de fàrmacs inclosos dins la MHDA que ens permetin homogeneïtzar l'activitat en l'àmbit de l'atenció farmacèutica a pacients externs, i establir-ne les bases.

Per a assolir aquests objectius s'ha creat aquest grup format per cinc farmacèutics especialistes en Farmàcia Hospitalària vinculats directament a la unitat d'atenció farmacèutica a pacients externs que coordinaran i definiran les línies de treball del grup, i vetllaran per la consecució del objectius marcats.

4. METODOLOGIA DE TREBALL DEL GRUP

Es realitzaran reunions mensuals/bimensuals per tal de poder posar en comú les activitats dutes a terme i per marcar nous objectius. Per a l'elaboració dels documents consens i protocols de treball es convidarà a les reunions a altres farmacèutics d'hospitals de referència en determinades àrees de l'atenció farmacèutica ambulatoria (VIH, hepatitis víriques, citostàtics orals,...) per tal de que puguin aportar la seva visió més especialitzada i experimentada.

5. COMPOSICIÓ DEL GRUP DE TREBALL

Els professionals que formen part actualment del grup són:

Anna Vila Bundó → Farmacèutica especialista FH adjunta de l'Hospital de Mollet

Daniel Ferràndez Martí → Farmacèutic especialista FH adjunt de l'Hospital d'Igualada.

Inés Gozalo Esteve → Farmacèutica especialista FH adjunta del Consorci Sanitari del Maresme

Manuela González Navarro → Farmacèutica especialista FH adjunta de l'Hospital de Terrassa

Mireia Olmo Martínez → Farmacèutica especialista FH adjunta de l'Hospital Arnau de Vilanova de Lleida

Barcelona, 4 de juny de 2012